

Yume - J. N. Santaaulàlia

Yume té en comú amb altres novel·les de J. N. Santaaulàlia (*Bulbs*, *Punt mort*, *Ulls d'aigua*) la figura del difunt inicial: la novel·la és un teixit de flashbacks que en ressegueixen la trajectòria. En aquest cas, però, la recerca és doble, ja que el seu millor amic -que exerceix de narrador- tendeix a contraposar-hi les respectives actituds vitals. Aquesta indagació en paral·lel és facilitada per les personalitats dels dos personatges: segons el viu, el mort és un “bufanúvols impenitent”; segons el mort, el viu és un “discapacitat sentimental”.

Els dos amics estan vinculats per la crisi de maduresa i per un tercer personatge femení. Més enllà dels fets relatats, però, el tema central de la novel·la és la disparitat de caràcters: el somiatruïtes i el realista, el romàntic i el cínic, l'expansiu i el contingut. Qualsevol factor desperta aquesta dualitat que és més poderosa que ells. En l'estada al Japó, per exemple, el debat sobre la distància cortesa i l'impuls espontani ocupa el primer pla. ¿Val la pena invertir les energies a perseguir la felicitat? Si aquesta empresa és impossible, ¿no garanteix més aviat la desgràcia? Pel que fa a la resignació, ¿es tracta d'una qualitat o d'un defecte?

El mateix narrador defineix la novel·la a la pàgina 148: “La història d'un home destruït pels somnis, narrada per un amic que és al·lèrgic a qualsevol forma de fantasia”. Certament, la novel·la desenvolupa dos arquetips, però ho fa amb elegància i versemblança, amb precisió i sentit del ritme. El resultat és un llibre recomanable a qualsevol lector mínimament sensible.

Yume és el tretzè llibre i la sisena novel·la de J. N. Santaaulàlia (Banyoles, 1955), que en els últims vint anys ha construït una obra sòlida -inclou també poesia i assaig- que al meu entendre no ha estat prou valorada. El seu és el camí emprès per més d'un escriptor en català: mantenir un elevat ritme de treball, defugir estadis malencònics i polèmiques estèrils, consagrar-se a una obra que pot acabar semblant-se a un jardí interior, construir cada frase com si fos l'última.